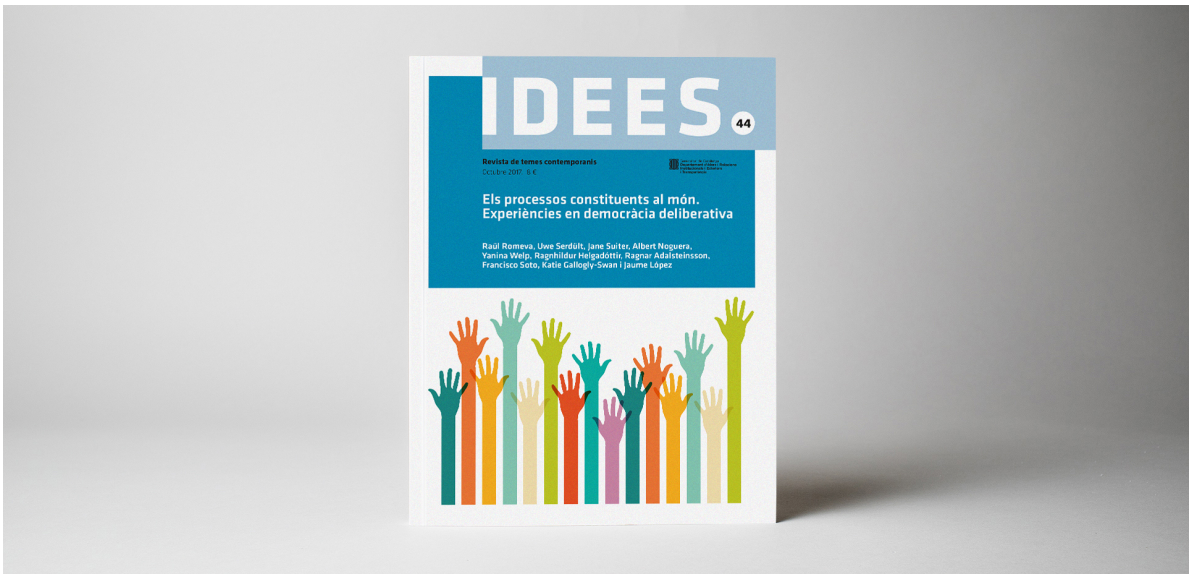
ELS PROCESSOS CONSTITUENTS AL MÓN

El procés constituent de Bolívia (2006-2009): assemblea constituent i referèndums

Albert Noguera Fernández

En aquest article, Albert Noguera planteja que la forma del subjecte constituent "determina la forma de democràcia que opera durant el procés constituent de l'Estat" i exposa les claus d'un procés constituent que, juntament amb altres experiències, va inaugurar l'anomenat "nou constitucionalisme llatinoamericà". El nou constitucionalisme va generar, a la pràctica, una ampliació de drets per a la ciutadania, el reconeixement de la plurinacionalitat, el respecte a la natura, una sèrie de serveis bàsics i el quart poder (electoral). Aquesta reforma integral de la Constitució, plantejada via referèndum constituent amb resultats vinculants per a l'Assemblea, va suposar un abans i un després, ja que va permetre que els sectors socials que tradicionalment havien estat lluny del poder passessin a assaltar l'interior de l'Estat".

Aquest article forma part del número 44 de la revista IDEES, "Els processos constituents al món. Experiències en democràcia deliberativa", publicat en format paper en l'edició d'octubre de 2017.

Descarrega l'article en PDF

Albert Noguera Fernández

Albert Noguera Fernández és jurista i politòleg. És professor titular de Dret Constitucional a la Universitat de València i director de *Democràcia +. Grup d'investigació sobre nou constitucionalisme i Poder Constituent*. S'ha especialitzat en processos constituents i constitucionalisme a l'Amèrica Llatina, on ha viscut durant una dècada. Doctor en Dret per la Universitat de l'Havana, ha estat professor visitant a la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic, a la Universitat Andina Simón Bolívar de Quito i al centre d'estudis llatinoamericans de la Universitat de Georgetown. Va ser assessor de l'Assemblea constituent de Bolívia (2006-2008) i de la Presidència de l'Assemblea constituent de l'Equador (2008). És autor de més de cinc llibres i 60 aportacions en obres i revistes científiques espanyoles i internacionals sobre constitucionalisme llatinoamericà, drets socials i processos constituents. També és membre fundador del *Grupo Ruptura*, un espai que aglutina professores i professors de l'esquerra transformadora, i col·labora en mitjans de comunicació com CTXT o El Diario. Recentment, ha publicat el llibre *La ideología de la soberanía. Hacia una reconstrucción emancipadora del constitucionalismo* (Ed. Trotta, 2019).